

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025/26-2027/28
(skrajne daty)
Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	ZAJĘCIA FAKULTATYWNE III – Centra i peryferia. Wzory osadnicze w neolicie środkowoeuropejskim
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Humanistyczny
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Archeologii
Kierunek studiów	Archeologia
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	I rok, 2 semestr
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy do wyboru
Język wykładowy	polski
Koordynator	Dr Dariusz Król
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr Dariusz Król

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
2			15						2

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

ZALICZENIE Z OCENĄ

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Podstawowa wiedza o neolicie środkowoeuropejskim, wiedza z zakresu wcześniejszych epok pradziejów.
--

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z podstawami archeologii osadnictwa
C2	Zapoznanie studentów z podstawowymi cechami sieci osadniczych środkowoeuropejskich społeczności neolitycznych
C3	Zapoznanie studentów przyczynami i skutkami zmian osadniczych w neolicie środkowoeuropejskim

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu STUDENT:	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	ZNA POJĘCIA ZWIĄZANE Z ARCHEOLOGIAŃ OSADNICTWA	K_Wo2; K_Wo3; K_Wo6
EK_02	CHARAKTERYZUJE PODSTAWOWE ELEMENTY SIECI OSADNICZYCH ŚRODKOWOEUROPEJSKICH SPOŁECZNOŚCI NEOLITYCZNYCH	K_Uo2; K_Uo3; K_Uo6;
EK_03	WYJAŚNIA PROCESY ZMIAN OSADNICZYCH W NEOLICIE ŚRODKOWOEUROPEJSKIM	K_Uo2; K_Uo3; K_Uo6
EK_04	UMIEJSCAWIA W CZASIE I PRZESTRZENI ZMIANY ZACHODZĄCE W STRUKTURACH OSADNICZYCH ŚRODKOWOEUROPEJSKICH SPOŁECZNOŚCI NEOLITYCZNYCH	K_Wo2; K_Wo3; K_Wo6; K_Uo2; K_Uo3; K_Uo6; K_Ko1; K_Ko4

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Charakterystyka archeologii osadnictwa
Wzory osadnicze środkowoeuropejskich społeczności wczesnorolniczych na przykładzie Małopolski i Ukrainy Zachodniej
Wzory osadnicze środkowoeuropejskich społeczności kultury pucharów lejkowatych na przykładzie Małopolski i Ukrainy Zachodniej
Centrum i peryferia – problematyka hierarchizacji sieci osadniczych w neolicie środkowoeuropejskim
Wzory osadnicze środkowoeuropejskich społeczności kultury amfor kulistych na przykładzie Małopolski i Ukrainy Zachodniej
Wzory osadnicze środkowoeuropejskich społeczności kultury ceramiki sznurowej na przykładzie Małopolski i Ukrainy Zachodniej

3.4 Metody dydaktyczne

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Ćwiczenia: Analiza tekstów z dyskusją, praca w grupach/rozwiązywanie zadań, dyskusja

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	obserwacja w trakcie zajęć	KONWERSATORIUM
EK_02	obserwacja w trakcie zajęć	KONWERSATORIUM
EK_03	obserwacja w trakcie zajęć	KONWERSATORIUM
EK_04	obserwacja w trakcie zajęć	KONWERSATORIUM

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Wykazanie się wiedzą o informacjach zawartych w literaturze i przekazaną w trakcie ćwiczeń

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	25
SUMA GODZIN	50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Grygiel R.

2008 Neolit i początki epoki brązu w rejonie Brześcia Kujawskiego i Osłonek, t. II, Łódź.

2016 Neolit i początki epoki brązu w rejonie Brześcia Kujawskiego 3. Środkowy i późny neolit. Kultura pucharów lejkowatych. Łódź.

Hensel W., Wiślański T.

1979 (red.) Prahistoria ziem polskich, t. II, Neolit, Wrocław.

Kobyliński Z.

1987 Podstawowe metody analizy przestrzennej układów punktowych, Archeologia Polski 32, 21-53.

Kruk J.

1973 Studia osadnicze nad neolitem wyżyn lessowych. Wrocław.

1980 Gospodarka w Polsce południowo-wschodniej w V-III tysiącleciu p.n.e. Wrocław.

2008 Wzory przeszłości. Studia nad neolitem środkowym i późnym, Kraków.

Kruk J., Milisauskas S.

1999 Rozkwit i upadek społeczeństw rolniczych neolitu. Kraków.

Kukawka S.

2010 Subneolit północno-wschodnioeuropejskich na Niziu Polskim, Toruń.

Nowak M.

2009 Drugi etap neolityzacji ziem polskich, Kraków.

Szmyt M.

1996 Społeczności kultury amfor kulistych na Kujawach, Poznań.

Włodarczak P.

2000 Kultura ceramiki sznurowej na Wyżynie Małopolskiej, Kraków.

Literatura uzupełniająca:

Kośko A.

1981 Udział południowo-wschodnioeuropejskich wzorców kulturowych w rozwoju niżowych społeczeństw kultury pucharów lejkowatych, Poznań.

Kozłowski J.K., Raczky P.

2007 The Lengyel, Polgar and related cultures in the Middle/Late Neolithic in Central Europe, Kraków.

Kruk J., Alexandrowicz S. W., Milisauskas S., Śnieszko Z.

1996 Osadnictwo i zmiany środowiska naturalnego wyżyn lessowych. Studium archeologiczne i paleogeograficzne nad neolitem w dorzeczu Nidzicy. Kraków.

Kozłowski J., K.

1973 Archeologia prahistoryczna, cz. II, Młodsza epoka kamienia, Kraków.

Rybicka M.

2004 Kultura pucharów lejkowatych na Pojezierzu Gostynińskim, Łęczycza.

2017 Kultura trypolska – kultura pucharów lejkowatych. Natężenie kontaktów i ich chronologia, *Collectio Archaeologica Ressoviensis* 37, Rzeszów, Instytut Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Wierzbicki J.

2013 Wielka kolonizacja. Społeczności kultury pucharów lejkowatych w dorzeczu środkowej Warty.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej